

KISALTMALAR

AB	-----	Avrupa Birliği
ABD	-----	Amerika Birleşik Devletleri
AGDAŞ	-----	Adapazarı Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
ALBİYOBİR	-	Alternatif Enerji ve Biyodizel Üreticileri Birliği
AR-GE	-----	Araştırma Geliştirme
BOTAŞ	-----	Boru Hatları İle Petrol Taşıma Anonim Şirketi
BP	-----	BP Petrol A.Ş.
BURSAGAZ	-	Bursa Şehir içi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi
CİF	-----	Maliyet+Sigorta+Taşıma
CNG	-----	Sıkıştırılmış Doğal Gaz
DTM	-----	Dış Ticaret Müsteşarlığı
EGO	-----	Elektrik Gaz Otobüs Genel Müdürlüğü
EİEİ	-----	Elektrik İşleri Etüt İdaresi
EPDK	-----	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ESGAZ	-----	Eskişehir Şehir içi Doğal Gaz Dağıtım Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi
EÜAŞ	-----	Türkiye Elektrik Üretim Anonim Şirketi
IMF	-----	Uluslararası Para Fonu
İGDAŞ	-----	İstanbul Gaz Dağıtım Anonim Şirketi
İZGAZ	-----	İzmit Gaz Dağıtım Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
KDV	-----	Katma Değer Vergisi
LNG	-----	Sıvılaştırılmış Doğal Gaz
M.Ö.	-----	Milattan Önce
M.S.	-----	Milattan Sonra
MMO	-----	Makina Mühendisleri Odası
OECD	-----	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
PİGM	-----	Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
SSCB	-----	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
TBMM	-----	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TEAŞ	-----	Türkiye Elektrik Üretim İletim Anonim Şirketi
TEİAŞ	-----	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi
TEK	-----	Türkiye Elektrik Kurumu
TETAŞ	-----	Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi
TMMOB	-----	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TPAO	-----	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı
YİD	-----	Yap İşlet Devret

SİMGELER

C ₂ H ₆ -----	Etan
C ₃ H ₈ -----	Propan
CH ₄ -----	Metan
CO -----	Karbonmonoksit
CO ₂ -----	Karbondioksit
N ₂ -----	Azot
O ₂ -----	Oksijen

BİRİMLER

% -----	Yüzde
°C -----	Santigrat Derece
cm ³ -----	Santimetreküüp
m ³ -----	Metreküp
Km -----	Kilometre
KWh/yıl -----	Bir Yıllık Kilovat Saat
KWh -----	Kilovat Saat
GWh -----	Gigavat Saat
YTL-----	Yeni Türk Lirası
USD-----	Amerikan Doları
BTU-----	British Thermal Unit (1 BTU = 0,252 Kcal.)
MW -----	Megavat

TABLolar

Tablo 1 -----	Fosil Yakıtların Elektrik Üretiminde CO ₂ Salınımları
Tablo 2 -----	2006 Yılı Avrupa Doğal Gaz İthalatı (Boru Hattı)
Tablo 3 -----	Avrupa'nın 2030 Yılına Kadar İlave Doğal Gaz İthalat İhtiyacının Muhtemel Temin Kaynakları
Tablo 4 -----	2006 Dünya Doğal Gaz Tüketim Dengesi
Tablo 5 -----	Dünya Doğal Gaz Rezervi
Tablo 6 -----	Dünya Doğal Gaz Tüketimi
Tablo 7 -----	Dünya Doğal Gaz Üretimi
Tablo 8 -----	LNG-Doğal Gaz-Ham Petrol Fiyatları
Tablo 9 -----	Dünya'da Doğal Gazlı Araç ve Dolu İstasyonları
Tablo 10-----	2004 Yılı Dünya Gaz Tüketim, Üretim ve İthalat Miktarları-2005 Yılı Depolanan Gaz Miktarı

Tablo 11	-----	2006 Yılı Sonu İtibarıyla Türkiye'deki Doğal Gaz Rezervleri
Tablo 12	-----	Yıllar İtibarıyla Türkiye'de Doğal Gaz Üretimi
Tablo 13	-----	Türkiye'de Saha Bazında Doğal Gaz Üretimi
Tablo 14	-----	Doğal Gaz Talep Tahmin ve Doğal Gaz İhracat Miktarları
Tablo 15	-----	Yıllar İtibarıyla BOTAŞ'ın Doğal Gaz ve LNG Alım Miktarları
Tablo 16	-----	Yıllar İtibarıyla BOTAŞ Doğal Gaz Satış Miktarları
Tablo 17	-----	Avrupa ülkelerinde elektrik üretiminde doğal gazın payı
Tablo 18	-----	2007 Yılı Türkiye Elektrik Üretimi
Tablo 19	-----	Dünya ve Türkiye'de Birincil Enerji Tüketim Payları
Tablo 20	-----	Genel Enerji Talebinin Kaynaklara Dağılımı
Tablo 21	-----	Doğal Gaz Alım Anlaşmaları
Tablo 22	-----	Kontrata Bağlanmış Arz Miktarları
Tablo 23	-----	EPDK Depolama Lisansları
Tablo 24	-----	Depolama Yatırım Maliyeti
Tablo 25	-----	LNG Satış Fiyatları (KDV Hariç)
Tablo 26	-----	Avrupa'nın Rusya'ya Bağımlılığı (2006)
Tablo 27	-----	Dağıtım Kuruluşlarına Uygulanan Doğal Gaz Satış Fiyatları
Tablo 28	-----	Lisans Verilen Piyasa Faaliyetleri

GRAFİKLER

Grafik 1	-----	Dünya Doğal Gaz Rezervlerinin Ömürleri
Grafik 2	-----	Avrupa'nın 2006 Yılında Ülkeler Bazında Doğal Gaz İthalatı
Grafik 3	-----	2006 Yılı Dünya Toplamında Doğal Gaz Rezervi, Tüketimi ve Üretimini Karşılaştırılması
Grafik 4	-----	2006 Yılı Dünya Doğal Gaz Rezervi, Tüketimi ve Üretimini Bölgelere Göre Karşılaştırılması
Grafik 5	-----	2006 Yılı Dünya Doğal Gaz Rezervinin Bölgelere Göre Dağılımı (Trilyon m ³)
Grafik 6	-----	2006 Yılı Dünya Doğal Gaz Tüketiminin Bölgelere Göre Dağılımı (Milyar m ³)
Grafik 7	-----	2006 Yılı Dünya Doğal Gaz Üretimini Bölgelere Göre Dağılımı (Milyar m ³)
Grafik 8	-----	Yıllar İtibarıyla Türkiye'de Doğal Gaz Üretimi Dağılımı
Grafik 9	-----	BOTAŞ 2007 Sektörel Gaz Satışları
Grafik 10	-----	Sektörel Bazda Doğal Gaz Satış Miktarı
Grafik 11	-----	Doğal Gaz Dayalı Elektrik Üretimi
Grafik 12	-----	2006 Kurulu Gücün Kuruluşlara Göre Dağılımı (MW)
Grafik 13	-----	2006 Yılı Elektrik Üretimini Kuruluşlara Göre Dağılımı (GWh)
Grafik 14	-----	2006 Elektrik Enerjisi Üretimini Kaynaklara Göre Dağılımı
Grafik 15	-----	Toplam Enerji Arzı İçinde Kömür, Petrol ve Doğal Gaz Miktarı
Grafik 16	-----	Türkiye'de Doğal Gaz Arz Talep Durumu

ŞEKİLLER

- Şekil 1 ----- Dünya'da Doğal Gazlı Araçlar
Şekil 2 ----- Avrupa'da Doğal Gazlı Araçlar
Şekil 3 ----- Günlük Gaz Arz-Talep Zaman Eğrisi

HARİTALAR

- Harita 1 ----- Doğal Gaz ve Petrol Boru Hatları Haritası(BOTAŞ Genel Müdürlüğü)
Harita 2 ----- Petrol ve Doğal Gaz Rezerv Dağılımı Haritası
Harita 3 ----- Türkiye Doğu Batı Enerji Koridoru Haritası
Harita 4 ----- Türkiye – Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Bağlantıları Haritası
Harita 5 ----- Şah Deniz Doğal Gaz Boru Hattı Projesi(Bakü-Tiflis-Erzurum BTE)
Harita 6 ----- Türkiye-Avrupa Doğal Gaz Boru Hattı Bağlantıları Haritası
Harita 7 ----- Trans-Hazar Boru Hattı
Harita 8 ----- Mavi Akım (Blue Stream) Boru Hattı Projesi
Harita 9 ----- Türkiye: Doğu-Batı ve Kuzey-Güney Enerji Koridoru
Harita 10 ----- Doğal Gaz Kullanan ve Kullanmayan İller

HAZIRLAYANLAR

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu

KATKIDA BULUNANLAR

Ülker AYDIN

İstatistik ve Yön Eylem Araştırmacı, DEK-TMK

Hülya PEKER

Kimya Y. Mühendisi, DEK-TMK